

## Előfizetési árak:

Egész évre . . . 10 frt — kr.  
Félévre . . . 5 » — »  
Negyedévre . . . 2 » 50 »  
Egy hóra . . . — » 85 »  
Egyes szám ára 4 kr.

## Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.  
a kir. ítélőtábla épületével  
szemben,  
hová az előfizetések és a  
lap szétküldésére vonatkozó  
főszólalások intézendők.

# PÉCSI FIGYELŐ

## POLITIKAI NAPILAP.

## Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1.  
a kir. tábla átellenében,  
hová a lap szellemi részét  
illető minden közlemény in-  
tézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

## Hirdetéseket

a kiadóhivatal veszi föl.

### Erkölcsei és politikai szempontok.

Pécs, 1899. november 20.

A kvótaemelést tehát elhatározott do-  
log, még pedig minden valószínűség sze-  
rint 3%-kal, királyi döntés útján. Ezt az  
5—6 millió tehertöbbletet a magyar kvóta-  
küldöttség gyáva meghátrálása szóta az  
ország nyakába, mert azzal, hogy elhagyta  
a számítások biztos alapját s maga aján-  
lott meg 34.25%-ot, maga készítette  
elő azt a királyi döntést, amely kvótánkat  
csak 34.25% és 34.8% között állapít-  
hatja meg.

Igaz, hogy ezzel levette az odiumot,  
amely a döntésből a hatvanhetes törvény  
képtelen rendelkezése szerint a királyra  
hárulna, ennek vállairól, de az is kétség-  
telen, hogy ezt az odiumot aztán viselni  
is tartozik teljes mértékben, mert a kvóta-  
küldöttség gyalázatos alkuja nélkül az a  
királyi döntés semmi szín alatt nem hári-  
totta volna ránk ezt az óriási tehertöbbletet.

Egészséges közérzület mellett ez az  
odium megsemmisítően mindazokat, kik mint  
bizottsági tagok részesei voltak megzsarol-  
tatásunknak; de nálunk annyira el van  
kábitva a közérzület, hogy a kormánypárti  
sajtó már arra is merészkedik vállalkozni,  
miképp a kvótabizottságot hófehérre mossa  
s az odiumot róla is elhárítsa.

Beismerik, hogy ha a kvótakérdést a  
„do ut des“ elve szerint tárgyalták volna,

a kvótánkat emelni nem lett volna szabad,  
de azzal mentegetik a kvótabizottságot,  
hogy tárgyalásainál nem lukratív szem-  
pontok vezérelték, hanem *erkölcsei és poli-  
tikai szempontok lebegtek szemük előtt.*

Tudd meg tehát jó magyarom, hogy  
az a tisztán pénzügyi kérdés, mennyit  
fizessünk a közös költségekhez, nem finan-  
ciális, hanem erkölcsi és politikai szem-  
pontokból bírálható el, s hogy az erkölcsi  
szempont nem azt diktálja, miszerint mind-  
egyik fél abban az arányban járuljon a  
közös költségekhez, a melyben a közös  
intézmények hasznát látja s amely arány-  
ban vagyoni és teherviselési képessége áll  
a másik fél vagyoni helyzetéhez és teher-  
viselési képességéhez, hanem azt, hogy  
hozzunk olyan áldozatokat, a melyeket ri-  
deg számítási alapokon jog és igazság  
szerint meghozni kötelesek nem lennénk,  
csupán azért, hogy a monarchia külső te-  
kintélye és belső békéje konszolidálódjék,  
melyet nem mi, hanem az osztrákok ve-  
szekedése vitt az örvény szélére.

Az hát a kormánypárti erkölcs, hogy  
nyuljon a zsebébe az ártatlan fél és fizes-  
sen jutalmat a bűnösnek, mert ezzel talán  
a javulás útjára téríti; nem lesz tolvaj  
abból, akinek odaajándékozzuk azt, amit  
lopni akart.

Azt mondják, hogy meg kell hoznunk  
az áldozatot a dualizmus föntartása érde-  
kében, ezért meg kell hoznunk minden

tőlünk telhető áldozatot, de szem elől té-  
vesztik, hogy a dualizmus már régen meg-  
szűnt létezni a valóságban, mert a dualiz-  
mus két egységes és erős államszervezetet  
föltételez, pedig az egységes államszerve-  
zet rendes, alkotmányos működése Ausz-  
triában már régen fölmondta a szolgálatot.  
Áldozatot hozunk tehát egy fikció fönn-  
tartásáért, a melyből nem hogy hasznunk  
lenne, de egyenesen romlásunkat képes  
előidézni, mert a történeti fejlődésnek akar  
mesterséges akadályokat gördíteni az ut-  
jába s jól tudjuk, hogy ilyenkor nem a  
történeti fejlődés áll meg útjában, hanem  
az akadályok pusztulnak el s az szenvedni  
a kárát, aki az akadályok ellenálló képes-  
ségében bizakodott.

A dualizmus csak addig jelentett Ma-  
gyarország számára nyereséget, míg a  
monarchia tényleges viszonyai az egységes  
összbirodalomba való beolvastás veszedel-  
mével fenyegették az országot; most azon-  
ban, mikor Ausztria viszonyai már a saját  
egységének föntartását sem biztosítják, a  
dualizmus csak arra szolgál, hogy meg-  
akadályozza a perszonál unióra való át-  
térésünket; már pedig, hogy a perszonál  
unió állami önállásunk, szabad fejlődésünk  
szempontjából sokkal nagyobb előnyököt  
biztosítana, mint a dualisztikus közösség,  
azt józan észszel kétségbe vonni sem lehet.

Hisz váltig hirdetik a kormánypárton,  
hogy az a részleges önállóság is, a melyet

### A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

#### A sarki rendőr baja.

— A „Pécsi Figyelő“ eredeti tárcája. —

Sokan azt hiszik, hogy a sarki rendőr-  
nek egyéb dolga sincs, mint a neki kijelölt  
sarkot támasztani, vagy — ha úgy tetszik —  
ahhoz a sarokhoz támaszkodni. Én magam is  
ilyen véleményen voltam sokáig, míg az el-  
mult nyáron alkalmam nyílt az ellenkezőről  
meggyőződni; vagyis nem mindegyik sarki  
rendőrnek van olyan nagyon is irigylendő jó  
dolga.

Mert ha például a rendnek éber őret  
olyan helyre találják állítani, ahol nem keve-  
sebb, mint négy utca nyílik össze, vagyis  
akármerre fordul, mindig annak a veszélynek  
van kitéve, hogy míg ő ott a rendet lenntar-  
tani igyekszik, addig a másik három utcában  
ór hiányában a rendnek semmi nyoma sincs.  
Ha most olyan rendőr talál oda kerülni, aki  
egyszerre mind a négy utcában akarna rendet  
csinálni, az nagyon is elvetette a sulykot, mert  
akkor éppen sehol sincs rend.

Egy ilyen esetnek voltam szem- és fül-  
tanuja az elmúlt nyáron, amikor betegeskedé-  
sem folytan volt alkalmam azt végignézni és  
hallgatni. Hogy csak most írom meg, annak  
oka abban rejlik, hogy akkor nem voltam az

írásra hangolva; és hogy most mégis meg-  
írom, azt meg az okozta, hogy az utóbbi na-  
pokban találkoztam jelen história hőisével, ki  
azt emlékezetembe visszaidézte.

Ezt a szegény rendőrt oda állították a  
legnehezebb posztra: a »Magyar Király« ven-  
dégelő — vagy kávéház — vagy mondjuk akár-  
minek — elé. Ott aztán nem tudta merre  
nézzen. Mert ha a Sörház-utca felé nézett is  
és a jobb szemével egy kicsit a Kossuth La-  
jos-utca, bal szemével pedig még kevesebbet  
a Király-utca felé kacsintott, még mindig an-  
nak a veszélynek volt kitéve, hogy a Malom-  
utca felől a hátába vágjat egy a vágóhídról  
jó kedvvel jövő hentesinas.

Hát még hetivásár alkalmával? Akkor  
volt még csak zsákban a tisztelt rend őre! A  
nyelve az első negyedórán már kiszáradt,  
később pedig a por töltötte meg szabad királyi  
száját és ha olykor egy pohár viz után vá-  
gyódott, de nem kapott (pedig akkor még nem  
zárták el annyiszor a vízvezetéket) kinjában  
vályogot köpködött.

Korán reggel megkezdődött már a hecc.  
A Sörház-utcában legelőször akadt meg a for-  
galom, mert a Scholz-sörház előtt akkora hor-  
dókban szállították a sört, hogy mellette nem  
tudott kocsit elhaladni. Oda kiáltott tehát a  
rendőr: »Jobbra tartson! — Halt! — Lassan  
hajtsan! — Vigyázzon arra a leányra! — Ott  
van ni, most meg az ökrök oda szorították  
azt a szegény leányt a falhoz!«

»Maga meg mit bámul itten? — Te  
meg lódulj innen a talicskával gyerek! — Hé  
menyecske! Nem megy le a járdáról avval a  
zsuppal? — Az a bolond meg neki megy az  
utcaseprő egyetlen talicskájának! — Hová  
megy avval a répával? A Király-utcának nem  
szabad! — A szénás kocsi vissza! —  
Maga meg csöngessön azon a biciklin, mert  
le találom venni róla! (Ilyenkor persze már a  
Hétfejedelem előtt karikázott az illető.) — No  
már ez mégis sok ezekkel az inasokkal: ilyen-  
kor is erre hozzák fejükön a talpnak való  
bőrt! Lám ott már ledöntött egy asszony fe-  
jéről egy kosarat! Huh! hogy folyik a tejfől:  
csak itt volna most az asszony egy jókora  
bögrevél! De hiába, mikor köll, akkor soha  
sincs itt az asszony!«

De ki tudná azt mind végig leírni, amit  
Bernát úr ilyenkor akarva, nem akarva a vi-  
lágba kiált, persze mind hiába!

Végre délután egy órakor csökkenik a  
forgalom és Bernát ur nem kénytelen többé  
annyit hiába kiabálni, hanem kikeresi magá-  
nak a leghűvösebb helyet és ott keresztbefont  
karokkal nézi a járó-kelő, most már nagyon  
is békés közönséget.

Ilyen nyugalmas helyzetében érte el a  
mi hőnököt a baja, a melyről tulajdonképen  
írni akarok.

A délelőtti nagy fáradság után oda  
helyezkedett a patika elé és belenézett a  
Király-utca. Egyszerre észre veszi, hogy az

a dualizmus biztosít számunkra, milyen óriási fejlődésnek volt a szülőanyja minden téren.

Ez a fejlődés annyira elkapatta a kormánypárti elméket, hogy most már nyíltan hirdetik, miszerint nem mond igazat az, aki azt vitatja, hogy Magyarország teherviselőképességét a 35%-os kvóta meghaladja. Hivatkoznak arra, hogy a magyar állam költségvetése 1867. óta megháromszorozódott, tehát háromszor akkora lett Magyarország teherviselőképessége.

Elfelejtik azonban azt, hogy a költségvetésnek ez a növekedése nem a természetes gazdasági fejlődés folyománya, mert 1867. óta adósságot halmoztunk adósságra, folyton új meg új adónemeket eszeltünk ki, úgy hogy ugyanaz a jövedelem Magyarországon sokkal nagyobb mértékben van adókkal megterhelve, mint Ausztriában. Államadósságaink törlesztési és kamatterhe 45 milliőről felszökött évi 129 millióra, a melynek csak elenyészően csekély része marad meg az országban; a fogyasztási adókat csaknem évi 60 millióval srófolták följebb; az egyenes adókat is minden adó-kivetési ciklusban emelik mesterségesen; ipar és kereskedelem pang, a mezőgazdaság a tönk szélére jutott: s mindezek mellett azt mondják, hogy teherviselési képességünk megháromszorozódott, mert ugyanattól a jövedelemtől háromszor akkora adót szednek, mint 1867-ben.

Harminc év előtt az államkincstár küzdött a deficittel s az adózóknak volt fölöslegük, ma az állam dicsekszik fölösleggel s az adózók nyögnek a deficit sulya alatt. De ez nem akadályozza meg a dualizmus rajongóit abban, hogy a mikor csak a terhek szaporodtak, ezt a teherviselési képesség növekedésével azonosítsák s ebből folyólag kvótánk emelését erkölcsi és politikai szükségnek hazudják.

egyik kirakat előtt megáll egy inas — még pedig a kezében tartott cipőről ítélve suszter — és sokáig nézi, majd motoszkál a kabátja zsebében, kivesz belőle egy ceruza formát és elkezd a kirakatban rajzolni.

Persze alig kezdte el, máris ott voltak a különböző mesterséghez tartozó kollegák és háborgatták, de a csiriz csak ragadt és az alkalmatlankodó kollegákat jólkiszámított hasbarugasokkal tartotta távol. — Ez tetszett a rendőrnek és úgy elmélyedt annak nézésében, hogy akár lőhetek volna is, akkor sem halotta volna meg.

Ezenközben két teherkocsi jött a Kosuth-utca felől. Az egyik szerencsésen el is haladt, de a másik éppen a rendőrnek vette irányát. A kocsis — mikor már közelebb ért — kiáltott ugyan a rendőrrre, de hiába.

Végre mikor már egészen hozzá ért, a rendőr megfordul, de már későn, mert a teherkocsi rúdja meglöki az állát és ő minden szabad királyi erélyével az igás lovak alá gurul. — A lovak biztatás nélkül is megállottak, amint maguk alatt érezték a nagy tekintélyt és reszketve várták: mi lesz ennek a vége?

A rend őre pedig, amint ismét függélyes helyzetbe jutott, ráolvasott a kocsisra egy pár mondatot a rendőr katekizmusból és aztán tovább engedte. De azért csak szorongatta az állát, mely sehogy sem akart előbbi helyzetébe visszatérni.

Végre így fakadt ki:

## Erzsébet királyné emlékezete.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1899. november 20.

A kapucinusok bécsi sirboltjában, fehér-márvány szarkofág alatt, fekete koporsóban pihen Erzsébet magyar királyné, aki az Ur 1898-dik évében, szeptember hó 10-dikén, a genfi uton meggyilkoltatott. Nagy nemes és forró szívet, melynek minden dobbanása egy vers volt a magyar szabadságról, átdöfte a bandita-tör. A jóságos, szelid és drága királynét hazahozták birodalmának határai közé. Egész lelkével, sőt egész szívével a miénk volt és mégis, még poraiban sem lehetett egészen a miénk. Bécsben temették el s nekünk csak az emléke maradt.

És lám, szeptember 10-dikén mégis mindenütt gyászünnepet ültek e hazában, a pusztai templomokban épp úgy, mint a havasok közt és a halála napján egy ország öltött fekete lobogó-gyászt. Tegnap csak a nevenapja volt a Nagyasszonynak és a magyarok hódoló kegyelele mégis gyászt ült e napon és gyászfátyollal borított virágcsokrot helyezett a drága képe fölé. Nekünk nem elég gyász: éledelni akarunk a fájdalomban, hiszen a köny is édes, ha érte omlik.

Az Erzsébet-kultusz első évében nyilvánvaló lett, hogy két Erzsébet-gyászünnepe van Magyarországnak. Szeptember derekán, a hivatalos országgyászkor a férfiak elsősorban járulnak az Erzsébet-képek elé s a kegyelet zászlaját férfiakok hajtják meg a megdicsőült koronás királyné emléke előtt. — A nevenapján pedig, az ország férfiai előlengedik a hölgyeket, hogy a feketeruhás magyar hölgyvilág szentelhesen ünnepet a magyar Nagyasszony boldogságos emlékének. Így a szeptemberi ünnep és a novemberi gyásznap könyvek közt ölelkezik a hervadó októberen át.

Igy hajt térdet az elárvult magyarság ama királyné emléke előtt, akinek a szava varázsa úgy csengett bele az elnyomás korszakába, oly szeretettel, oly forrósággal és oly diadalmasan, mint a csalogany búbajos éneke a csillagtalan éjszakába.

A városunkban Erzsébet-királyné emlékezetére lefolyt gyászünnepekről szóló tudósításaink a következők:

(A katolikus körben.)

Abból a magasztos ünnepből, mely azelőtt ujjongó örömmünnepe volt a magyar nem-

— Pofon ütöttem volna, de félttem, hogy följelent. Föl is jelentettem volna, de hát kiabált, csak hogy én nem hallottam.

Igaz is, hol van az az inas, legalább azt hadd üsse pofon?

De hát az inasnak is csak hült helye volt már.

— Elszaladt a betyár! — mondja Bernát — De most már én is csak megnézem, hogy mit is csinált az a kölyök olyan sokáig a kirakat előtt?

Oda megy a kirakathoz és kezdi szemlélni, hogy hol lát valami rend ellenességet, de csak nem tud elokosodni. Csupa thea-csomagok, melyeken nagy bajszu, borotvált fejű chinaiak vannak. — Végre meglátja az egyik chinainak a fején — de tovább nem bírta — sajgó álla dacára hangosan elkezdett nevetni és az éppen arra jövő kollegájának mutatja:

— Nézd csak komám, egy valami svihák suszterinas ennek a chinainak a kopasz fejére egy nagy szunyogot rajzolt, ezért lökött el engem a teherkocsi.

Aztán ismét visszament a helyére és nyomogatta az állát, mely sehogy sem akart helyre igazodni.

De hát amint a napokban láttam, az álla ismét helyén van, a daganat is megapadt, a kirakatban pedig nem látható már a szunyog a chinai kopasz fején és a suszterinasok sem ácsorognak előtte.

Béni bácsi.

zetnek s mely egy átkos, gyilkos kéz egyetlen törsturása által a legmélyebb gyászünneppé lett, a pécsi katolikus kör is impozánsan vette ki a maga részét. Emlékünnepet rendezett szombaton este Erzsébet napja alkalmából a kör helyiségeiben, melyet már jóval az ünnepély kezdete előtt zsulolásig megtöltött Pécs előkelőségének színe-java. Az ünnepélyt a pécsi nők dalegyesülete nyitotta meg Grieg »Apácák kará«-val. Majd Bitter Illés főgimnáziumi tanár lépett az emelvényre s nagy hatással mondotta el remek nyelvezetű, tömör és fenkölt szellemű ünnepi beszédét, melyet zajos tetszéssel fogadott a közönség s melyet itt közlünk olvasóinkkal:

»Kegyeletes közönség!

Szent és üdvösséges dolog, megholt nagyjainkról megemlékezni, szükséges elzarándokolnunk emlékükhöz, hogy szent ihlet gazdagítsa kedélyünket s az apotheosis komoly, ünnepi hangulata örök érvényű eszmékre ébreszsen. Mert a sir nemcsak az élet problémáját oldja meg, hanem egész tartalmát is megvilágosítja. Szemléletében a halál képéből az élet legnagyobb erejével válik ki és tűnik élénk, a mi az emberben nem mulandó. A némán beszélő enyészett sötét nyomán megvillan a győzedelmes eszme; az élet harcának romjából tiszta sugár reszket át a hirnek szárnyain örök idők felé: az anyag lelke, a tiszta erény. Örökkévalóság lakik minden eszményben, nem győz telette a halál, századok vaskeze nem tépi meg dicsősége koszoruját, ragyogását nem homályosítja el a reá ömlő fájdalom. Szébbé, igazabbá, Istenhez méltóbbá lesz azon órák alatt, midőn gyászunkkal beborítjuk s könyeinkkel öntözzük.

Egy éve már . . . Uj koporsó szállott alá ama szürke, szomorú sirboltba, hova századok óta annyi nemzeti fájdalmat temetett a magyar. Egy éve már . . . s még mindig úgy sajog a seb, úgy vérzik a szív, feledni nem tudunk. Miként a sirból feltörő sóhajtás, vergődik a gyásznak homályán keresztül a keseregés:

»Óh sirjatok, zokogjatok, öltetek bús gyászmezet, Koronánknak legszebb éke, legszebb gyöngye elveszett.«

Óh hogy is ne sirna, hogy is ne fájna!

Az a nemzet, mely zászlajára az Istenanya képét festet, a magyar nemzet az ő királynéjában egy ideált alkotott magának: a nőiségnek magasztos ideálját. A nőét, ki ott a trón oldalán a jog és törvény, a hatalom zordon csillogásának megadja melegét, ha kell mosolyával, ha kell, könyeivel; a nőét, ki tele részvétellel az emberi lélek eszményi küzdelmei iránt, szószólója legyen nemzeti törekvéseinknek; a nőét, ki ezt a népet, a magyar népet szeresse. És szötte a magyar nemzet ezt az eszményképet érzelmeinek ama szálaiból, a melyeket lovagias jelleme sugott neki és szötte a magyar ezt az eszményt századokon keresztül és hordozta lelkében sokszor csüggedten, vérzivatarok és megpróbáltatások közt ezt az álmot. A mikor már azt hittük, hogy a vihar tépte fának soh'sem virul ki többé a koronája; mikor attól féltünk, hogy a vérzattatta földön soh'sem hajt ki többé az öröm virága, mikor úgy éreztük, hogy nem szeret már senki minket s nem lesz a magyar boldog soha többé; mikor beborult az egész szemhatár és minden remény veszve látszott; akkor vált valóra a mi ábrándképünk. »Úgy jött, mint egy angyal, napsugárral, dallal, sötét éjjelünkön árnyat-üző hajnal.« Hazánk ravatal volt, szabadságunk kiterítve, láncra verve lábunk és karunk; s ő eljött, hogy sebeinket meggyógyítsa, bilincseinket feloldozza s feltámasztott erőnket a fáklák tüzenél lelkesedésre gyujtsa. Magyar rabok sóhajaitól volt terhes az esti szellő; magyar nők zokogását verte vissza a börtön fala s ő megérté könyeinket, megszeretett mélységes gyászunkban, panasztalan megadásunkban, mélységes fájdalomunkban. Árvája voltunk a népeknek s mostohánk a fél világ; el-takartuk siró orcánkat, mert korbácscsal megtépdések s ő megnyitá jósága torrását s láz-

tól égő fejünket keblére nyugtatá. Idegenek hatalmaskodtak rajtunk s kik nem érték kéréző szónokát, követelték vérünket, adónkat; s ő édes remegéssel, édes anyánk nyelvén kérdé, mi fájt nekünk. Erzsébet királyné kelté abban a kétségbeesett időben életre a nemzetben a hitet; ő volt az, ki iratos szóval visszaadta a magyarnak a reményt, ő volt az, ki a nemzet szívéét megnyitotta a szeretetnek. S a kit a magyar egyszer megszeret, meg van az szeretve; kit egyszer érte sirni látott, bánatában megkönyeztetlen nem hagyja. Az a köny. ő nagy királyné, melyet a haza Aristidesének koporsójára sirtál, a nemzet szívére hullott, mint harmatcsepp, mely örökké fogja táplálni az irántad való szeretet és kegyelet virágait. Nem fonnyasztotta el őket boldogságod perzselő heve, nem sodorta el őket fájdalom ésbontó árja. Szerettük őt dicsősége verőfényében, szerettük őt gyászának borongó sötétjében. S akkor is, mikor királyi házára záporként hullott a csapás; mikor ő, ki életében millióknak enyhíté kinjait, egymaga millióknak érzé gyötrelmeit, mikor egyetlen, drága fia, két ország szemelénye is megtért a Habsburgok komor kriptájába, oh akkor is, akkor még jobban szerettük. Ugy fájt a gondolat, hogy aki előbb az egész nemzet siró asszonyainak törle le könyeit, gyógyító ír volt a nézése, balzsam a beszéde, vigasztalást sebére nem talál; kinek tekintetétől kiderült a mi örömünk napja, a lelkére boruló éjben mint élő bánat bolyong a hegyek ormain, a virágos mezőkön, az enyhet-adó tengervizeken. Szent ihletéssel kísértük uttalan utain; remegve vártuk, ha vajjon elcsitul-e a fájdalom heve. S ime világot rázó tragédiában ormollik az ő szenvedésének utja is. Talán hogy annál fényesebb maradjon neve; talán hogy annál tisztábban ragyogjon az ő áldott emlékezete. Hogy amikor nemzeti életünk elérte azt a magaslatot, a hová csak az ő karján indulhattunk meg, neki szenteljük legfájdóbb ünnepünk, mikor minden virág megterem, melyet a nemzeti jólét, békeséges fejlődés, nemes eszmékre törekvő haladás köthet koszoruba, akkor is neki kössük a koszorút.

Egy éve már . . . A sziveken beljebb vonult a seb . . . könyünk fölszárad, sirásunk elapad . . . De emléke él és élni fog, míg magyar szó hangzik e honnak bércein és rónáin. A kinek szívéét szent érzések hevitették s másokért tudott élni, földi részeitől megtisztulva él tovább azokért és azokban, a kiket szeretett. Emléke évről évre fejlődik tovább s tett-fakasztó lelkesedéssel árasztja el a késő nemzedékeket.

Mikor a kibékülés nagy műve létrejött, a nemzet egy imakönyvet ajándékozott a királynénak, mintegy kérve őt, hogyha lelke felülemelkedik a köznapiság alacsony porán, föl a Végtelenhez, áldást esdjen a népek hatalmas Istenétől az ő hű magyarjaira. Most, hogy nemes lelke ő honába tért meg, templomot akar építeni az ő emlékezetére; könyörögni akar szüntelen, hogy boldog legyen az égben az, ki a földön őt boldogította. Hordjuk hát halomra a kegyelet adóját, építsük fel azt a templomot, az örökimádás templomát! Fillérekből gyűljön össze a kincs, az ő kincse, mely egyrészt eget-ostromló halánknak legyen jelképe, másrészt államfentartó eszmékkel gazdagítsa a szegény valót. Ami vele együtt sirba nem szállt; ami a magyar szívében élni fog belőle hervadhatatlanul, annak legyen példája e templom: az Isten-, király- és hazaszeretet vallásos himnusza. S az örök szeretet örökké imálandó isteni záloga áldja meg a magyart szüntelen jókedvel s bőséggel! — Hordjuk hát össze a kegyelet dézsmáját, építsük fel az örökimádás templomát! Hadd hirdesse időtlen idő-kig, hogy boldog az, ki a magyart szereti; haló porában is áldott a nagy királyné, kit a magyar igazán megszeretett.

Majd *Kaffka* Karolyné énekelte el harmonium kíséret mellett *Verdinek* hangalkotásokban utolérhetlen *»Ave Maria«* -ját, melynek

lús, gyászos s áhitatra ragadó akkordjai megrezegtették a sziveket. Nehány percig néma csend támadt az utolsó lágy hangok elhangzása után s aztán elementáris erővel tört ki a tapsvihar, melynek elhangzása után egy remek csokrot nyújtottak fel *Kaffkánénak*.

A műsor következő számát *Éhn* Emilia szavallata töltötte be, ki *Lampert Gézának »Ciprus lombok Erzsébet királyné sirjára«* című nagyhatású költeményét szavallta el. Valóban elismeréssel tartozunk a kath. kör rendező bizottságának, hogy e költemény elszavallására — mely csak valóban kitűnő előadásban éri el a megérdemelt hatást, Éhn k. a.-t választotta, kinek rokonszenves lénye, lágy hangja s kitűnő előadási modora, melylyel már nem egyszer hallottuk drámai költeményt szavalni, szinte hivatva van a hasonfajú poémák előadására. Lelkes, zúgó taps jutalmazta pompás előadását s neki gyönyörű virágcsokorral kedveskedett a figyelmes rendezőség.

A fényesen sikerült ünnepélyt a *»Pécsi Dalárda«* fejezte be, mely ismert kitűnő előadásával *Storch »Imá«* -ját (férfikar négy kezes zongorakisérettel és tenorszólóval) énekelte s szintén zajos tapsot aratott. Az ünnepély esti kilenc órára ért véget.

#### (A főreáliskola gyászünnepélye.)

Az állami főreáliskola tegnap, árpádházi Erzsébet napján, tartotta a tavaly oly szomorú véggel kimúlt Erzsébet királynénak a gyászünnepélyt. A főreáliskolának magának oly nagy terme nincs, mely az ő ünnepélyei iránt érdeklődni szokott óriási számú közönséget befogadni képes volna, ép azért a városi tornacsarnokban rendezte az ünnepélyt. A tornacsarnok az alkalomnak megfelelőleg fekete draperiával és délszaki növényekkel kiváló izléssel volt feldiszitve.

A nagyméretű terem színültig megtelt előkelő közönséggel, melynek soraiban városunk számos notabilitása foglalt helyet. Ott volt: *Fejérváry* Imre báró főispán, *Tormay* Károly alispán, *Zech* Arnold báró tábornok, *Spitkó* Lajos kir. tankerületi főigazgató, ki most Pécsen időzik a helybeli középiskolák inspicálása céljából s személyesen tanuja lehetett annak a benső viszonyoknak, mely a pécsi középiskolák és a nagyközönség közt fennáll; ott volt még *Majorossy* Imre polgármester, *Nendtvich* Andor helyettes polgármester, *Fekete* Mihály városi főügyész, *Rónaky* Kálmán árvaszéki ülnök, *Inczédy* Dénes főgimnáziumi igazgató a tanári karral, *Döbrössy* Alajos tanítóképzői igazgató, *Pataky* Lucidus irgalmasrendű házfőnök, *Perls* Ármin dr. rabbi, *Lechner* taktarékpénztári igazgató, *Kindl* József segélyező-egyesületi igazgató, *Erreth* Kálmán gyáros, *Egry* József ügyvéd és számos más városi bizottsági tag.

Az ünnepély az *Eckhardt* Antal, intézeti énektanár szerette *»Gyászdal«* -al kezdődött, melyet az ifjúsági dalkör bensőséggel és hűvel adott elő. Ezután *Gallovich* János, főreáliskolai tanár lépett az emelvényre és egy szépen megszerkesztett, átgondolt és szónoki lendülettel előadott emlékbeszédben méltatta a megdicsőült királyné érdemeit, melyeket mint nő, hitves, anya és királyné szerzett magának. A szónok feladata nehéz volt, mert e témáról tavaly óta oly sokat irtak és beszéltek, hogy szinte lehetetlennek látszott, erről valami újat mondani. És *Gallovich* tanárnak sikerült ez. Hosszu beszédét nemcsak a tanulóifjúság, melynek oktatására volt az első sorban szánva, hallgatta nagy buzgalommal, hanem az egybegyűlt közönség is lankadatlan figyelemmel csüngött a nagy olvasottságú szónok ajkain. Az emlékbeszéd után *Sasvári* Géza VIII. o. tan. szavallta a *»Gyászoljatok«* című, ez alkalomra irt költeményt. Ezt megelőzőleg a *»Világ hű gondja, vágya . . . «* című mosette-t *Haydn* Józseftől énekelte el az intézeti dalkör az 52. cs. és kir. ezred zenekarának kíséretével. Ugyancsak katonai zenekarkisérrettel énekelte el az ünnep befejezéséül szolgált *»Elegia«* -t,

melynek zenéjét *Eckhardt* Antal, szövegét meg *Cziglányi* Béla, kir. ítélőtáblai bíró irta.

A minden ízében teljesen sikerült gyászünnepély mély hatást tett a megjelent közönségre. Többen, köztük első sorban *Fejérváry* Imre főispán, szóval is tolmácsolták ezt *Dischka* Győző főreáliskolai igazgató előtt és valóban az ő zenei tudásának, minden, még a legaprólékosabb részletre is kiterjedő figyelmének és vasakarátának tulajdonítható első sorban a tegnapi főreáliskolai ünnepély sikere. A főispán *Gallovich* János tanárt is üdvözölte szép beszédeért, valamint magához hívatta *Sasvári* Géza tanulót, kinek szavallása és kellemes organuma megtetszett neki.

Ma, hétfőn d. e. 9 órakor az irgalmasrendűek templomában gyászmisét hallgattak a főreáliskola tanulói a megdicsőült Erzsébet királyné lelkiüdvéért, mely alkalommal szintén igen szép énekeket adtak elő.

#### (Mozart-Requiem.)

A hatalmas torna-terem zsufolásig megtelt tegnap este s ott láttuk főispánunk és polgármesterünk vezetése alatt városunk összes intelligenciáját.

S ez a nagyfoku érdeklődés természetes is volt, mert egyrészt nagy és fényes zeneértő és zenebarát közönség lakozik városunkban; másrészt még emlékezetükben volt közönségünknek a *Verdi-Requiem*.

Mi természetesebb, hogy mindenki sietett meghallgatni a tegnapi előadást, hogy összehasonlíthassa a két zenei remekművet.

Nos hát kimondjuk kareken, hogy a *Verdi-Requiem* jobban tetszett, de azt is mondjuk, hogy miért.

Mindenek előtt a torna-terem nem arra épített helyiség, hol ilyen zeneművet az épület belsejének átalakítása nélkül kifogástalanul lehetne előadni.

A Torna-terem rossz akusztikája folytán az összehatás mögötte maradt a színházban, tehát a zeneművek előadására való épületben előadott *Verdi Requiem*nek.

Nagy mértékben csökkentette a hatást még a requiemnek nagyon is gyors tempóban és majdnem közszünetek nélkül való előadása — hogy úgy mondjuk, ledarálása.

Hogy hasonlattal éljünk, oly formán voltunk a tegnapi előadással, mint ha egy 12 fogásból álló lakodalmi ebédet negyed óra alatt kellett volna végigenni.

A tizenkét részből álló requiem előadásában minden rész után néhány pernyi szünetet kellett volna tartani, hogy a hallgató közönség mintegy átgondolja, átérezze, megemészsze a hallottakat.

Igaz ugyan, hogy akkor tán két óra hosszáig tartott volna az előadás, de azt hisszük, *Mozart* nem adta instrukcióban, hogy requiemjét egy és egy negyed óra alatt kell lemorzsolni.

Maga a requiem oly tökéletes zenemű, hogy mintául szolgált a zenei hallhatatlanoknak a requiemnek megírásánál s *Verdi* sem tudja a befolyása alul emancipálni ugyannyira, hogy *Mozart-requiem*ének egyes motívumait megtalálhatjuk *Verdinél* s még *Verdit* elragadja az olasz vérmérséklete s néha a trivialitásba csap át, *Mozart* requieme megmarad mindvégig azon fenséges hangulatban, a mely a mű elején a *»Requiem-kyrie«* -ben nyilvánul.

A requiem betanulása kifogástalan volt, ami szorgalmas és kitartó munkára vall és dicséretére válik a betanító karmesternek.

A zenekart pedig föltétlenül dicséret illeti s magasan fölötte áll a tavaly közreműködött zenekar nivójának.

A szolisták egytől-egyig ismert erői a pécsi zenevilágnak, s ezen alkalommal is fényes tanujelét adták tudásuknak, tehetségüknek.

A közreműködők teljes névsorát f. hó 16-iki számunkban közöltük.

Most azokat említjük meg, kiknek városunk ezen remekmű pompás előadását köszönheti. Ezek elseje *Molnár* Kálmáné nemcsak

azért, mert ő végezte a munka legkényesebb, legnehezebb részét, ő dirigálta, vezette a »Női énekkar« tanulóit. Erélyének, szakértelmének, zeneszeretetének sikerült ezen különben annyi nehézséget okozó munkát könnyen és kitűnően elvégezni.

Második helyen *Eckhardt* Antal karmester érdemel osztatlan elismerést nemcsak a betanítás, de az összpórák és előadás kitűnő vezetéséért. Arról pedig ő sem tehet, hogy »Auf Befehl« legkésőbb fél hétre *be kellett* fejezni az előadást. Az ő szakértelmes vezetése érvényre emelte a zene minden árnyékolatát, a szólók, karok és zenekar helyes összműködését.

Dicséret illeti *Bitter* Illés, *Cziglányi* Bela, *Dischka* Győző, *Haksch* Lajos, *Kis* József és *Reberics* Imre urakat, kik úgy az eszme megpendítése, mint annak testté, alakká vállását odaadó munkálkodásuk, közreműködésük által lehetővé tették.

Ezek után az eredmények után, melyeket zenészeink és zenekedvelőink a klasszikus zene művelése terén elértek, azt kérdezhajjuk, van-e olyan zenei nehézség, zenei alkotás, melylyel sikeresen meg ne küzdhetnénk?

S ennek örvendünk, mert megmutatjuk, hogy a fővároson kívül is van zeneközpont, mely talán kevesebb reklámmal, de fényesebb eredménnyel kultiválja a klasszikus zenét, amit pedig a főváros zenészei maguknak akarnak okkupálni!

Csak előre!

(A főgimnáziumban.)

A ciszt. r. főgimnázium Erzsébet-ünnepélye ma fél 8-kor a belvárosi templomban tartott requiem-mel kezdődött, melyet Ágh Timót celebrált. Szentmise alatt az intézeti énekkar gyönyörű régi gyászenekével hatotta meg a nagy számmal összegyűlt közönséget. Utána a tanári kar kíséretében az intézet nagytermébe vonult az ifjuság, hol az énekkar egy »Gyászdal« előadásával nyitotta meg az iskolai ünnepélyt. Ahogy elhangzottak az ének mélabus hangjai, Nagy Benjamin dr. tanár lépett az emelvényre s a következő, gondolatokban gazdag, szép nyelven fogalmazott beszédet mondotta:

»Egybegyűltünk — kedves ifjak — hogy megemlékezzünk a nagy halotról, ki egy év óta ott nyugoszsza örök álmát a bécsi királyi sirbolt mélyén. Már nincs közöttünk, — de egész életét regébe szőttük, a gyászruhás nő alakja mythoszá vált népe ajakán. A történet írója hiven iparkodik megrajzolni lelkét, életét, a festő megfesti a szenvedő királynét, a szobrász vésoje megújítja Niobe keservét. Köztünk pedig szerte szállong a vigasztaló eszme, hogy Erzsébet királynét, mint a szigetvári hőst, tán engesztelő áldozatul választá ki az Isten ujjá a hitet, királyt megtagadó, hazátlan magyar büneért.

Szálljunk csak kissé vissza képzeletünkben a nemzeti multba! Oh nagy volt hajdan a magyar, nagy volt hatalma, birtoka, és ezt a régi dicsőséget az elfajult utódok hibája hamarosan a sárba taposta. Száz éve mult, hogy új szózat terjedt szét a hazában, az idegen francia hangja. Az igaz hitet ostromolják, aláássák Mária országát, tele szájjal kiabálnak a Laczkovicsok, hiába dörög vissza az erős szavu szervita barát, meginog a »regnum Marianum«, ingadozik a kipróbált keresztény vallás. — Trón ugyan nem omlott itt össze, mint az idegenben, a felvilágosultak (aufklärísták) saját fejüket, nem a királyokét vesztik a guilotin alatt, mégis lassan-lassan elhomályosul a szent korona messze világító fénye, Debrecenben meg már országtalanná lesz az országlásra hivatott király.

Veszni indult a magyar nép és Istene, királya után csakhamar elveszté hazáját. Metternich, de főleg Bach korszaka volt az, mikor a magyar ruhát, nyelvet, meggyőződést cserélt, lett belőle »rut sybarita váz.« Adózás, katonai toborzás volt az állandó jelszó és ezt elszánt megadással tűrte a szolganép, csakugyan, mintha más faj állt volna a kihalt he-

lyébe. Hiába beszélnek a néphez a költői lelkek előbb gögicselő szókkal, majd meg a hazafiui fájdalom kétségbeesett hangján, a jobbak elvérzenek, hazátlan kibujdosnak, vagy mint Széchenyi örületbe esnek, a többiek meg az erőszakos járomba hajtják gyöngye nyakukat. Így pusztul a haza, melyet lassan örlő féreg emészt belől, — így lesz boldogtalanabb a magyar, mint a jó gólyamadár, mert nem változathatja lakóhelyét, egy hazája volt, az is elveszett. És jól mondja a költő:

»A sirt . . . . .  
S az emberek millióinak  
Szemében gyászköny ül.«

De feledjük a gyászt, mert a magyar nem végzé be zajos történetét, népünk csak tetszhalott volt. Csak egy emberöltő esett ki a dicső történelemből, egyet azonban nem tudtak megölni, az tovább is élt, az ige, az eszme. — A magyar Fertőben bujkáló szárcsa módjára előbb a költők lendítenek meg egy-egy nádszálat, majd a kedvező szellők mozgásba hozzák az egész nádat, mire a »haza bölcs« bölcs mérséklettel formulázza a mocsárba jutott nemzetnek trónig szálló jogos óhaját. Megtörténik a kiegyezés, bölcsőkorát éli újra a magyar. — És mint először Szent István korában nyugat felől áradt ránk az áldás, úgy most is nyugoton tűnik fel a biztató csillag. És a csillag nyomán jó a nemző, ki, mint a három királyok, három ajándékot hoz nemzeti bölcsőnkhez. Szíve szerelmével megaranyozza királyunk ifju lelkét, tömjént áldoz a magyarok kigunyolt, igaz Istenének myrrhát, balzsamot csepegtet alig behegedt sebünkre. Felölti a magyar koronázási palástot, tanulgatja édes honi nyelvünket, megbecsüli népünk nagyjait. Szavára megnyílnak a börtönök ajtai, eltűnik »a rut sybarita váz«, fölleled az ősi dicsőség és boldog lesz újra a magyar, mert föllelte elveszettnek hitt hazáját. Csak ez új korszak hajnalán hangzott fel igaz szívből a nép ajkán a költő éneke:

»Meghalt a cselszövő,  
Legyőzve a viszály,  
Éljen soká a hon,  
Éljen a király!«

És élt e hon, mert népünket, mint az orleánsi szüz, egymásután diadalról-diadalra vezette a gyöngéd női kéz. Benépesedett újra a budai várak, közénk jött lakni a királyi család, hogy itt legyen, nem a »rebellis«-nek kikiáltott, hanem a jussáért küzdő, királyáért életét, vérét áldozó hű magyarjai között. Innen a budai várból száll alá a honnak anyala Deák koporsójához, hogy mély fájdalomunkat enyhítse, innen látogat el a nemzet egybegyűjtött kincseihez, hogy ezeréves fennállásunk örömét növelje. Magasztos cél volt egész élete, betölté nemes misszióját, tündérújjaival összefonta a király és nemzet kezét.

Boldogabb jövőt virrasztott reánk, felkölté elhunyt reményeink, — neki pedig tán, mint a szigetvári hősnak, előre megsugalta Isten anyala tragikus végzetét. Hét fájdalom tőre járja át szívet és az »erős asszony«, országunk szabadítója gyászba öltözik. Bejárja az egész világot, erdők magányában, havasok aljában keres sokat zaklatott lelkének földön föl nem lelhető nyugalmat. Hiába kértük, tartottuk vissza köztünk, Svájnknak bércei közé vonzotta szabad természetért rajongó lelke, hogy ott talán beteljesítse végzetét, hogy ott egy Istent, királyt, hazát tagadó anarchista halálthozó törével őt a hármass eszme martyrjává avassa. — Megkondukt aztán a temetési bús harang és a kapucinusok sirbolija befogadá a felséges halottat.

Azóta a gyász ideje már letelt, mégis folyton a halott alakja lebeg előttünk. Teste ott pihen csendesen, de lelke velünk van, a mint valóra forduló álmainkban tovább fűzzük kedvelt mythoszáit. Hitünk szerint az a biztató csillag, mely közénk vezérlé, fölvezeté fénylő szellemét a csillagok közé, onnan tekint öröködve le reánk, onnan áraszt világosságot arra az utra, melyen a királynak és nemzetnek

együtt kell haladnia. Majd meg jóleső látomásunk szerint alászáll a budai várba, a csillagok honából régi lakába, felcseréli a gyűlölet szobrát szerető alakja és meg-megelevenedik, hogy megvigasztalja a szerencsétlen királyt.

Mi meg — kedves ifjak — megemlékezőn a nagy halotról, kezdjük meg azt az örök imát, amin egész nemzetünk buzgólkodik. Rebegjünk egy-két fohászt a királyné velünk élő, értünk haló lelkéért, ki e honnak volt anyala, ki oly szépen egygyé forrasztotta a hármass eszmét: Isten, király, haza. Kitérő könyünkkel ne zavarjuk többé a halott siri nyugalmát, nyugodjunk meg Isten titkos utjain, magasztaljuk a nemes eszmék kiválasztott martyrját, ki onnan a csillagok közül öröködve tekint le reánk, ki még ott is, örökre a mi Anyánk.

A beszéd keltette komoly, ünnepi meghatottságot fokozta Spohr »Gyász-éneke«, melyet az énekkar adott elő *Bitter* Illés tanár vezetése alatt. *Csernits* Jenő VIII. o. t. Váradynak »Erzsébet« című költeményét adta elő mély érzéssel, finom árnyalással. A »Himnusz« elénekülésével ért véget a minden ízében sikerült ünnepély, melyen ott láttuk *Fejérváry* Imre báró főispánt, *Majorossy* Imre polgármestert, *Spitkó* Lajos tankerületi főigazgatót, *Kammerer* Ferenc takaréktári igazgatót, *Szuly* János ügyvédet, *Jánosik* Béla püsp. szám-tartót stb.

(A községi iskolákban.)

A polgári leányiskolában. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter rendelete értelmében Erzsébet királyné névünnepe, vagy ha az vasárnapra esnek, az azt követő napon gyászünnepély tartandó és az előadások szünetelnek.

A nyolc órakor tartott gyász-istentisztelet után a növendékek az intézet tágas tornatermében sorakoztak. Kezdetnek a növendékek kara rázendítette a *Hoffer* Károly által szerzett »Gyászdal«-t. Ezt követte az intézet igazgatójának, *Reberics* Imrének lélekemelően elmondott emlékbeszéde, melynek hatása alatt itt-ott megrezgett a szemek könyje. Ezután következett »Erzsébet királyné halálára« (Zúgnak, búgnak a harangok . . .) *Karádi* Győző költeményének elszavalása. Melodráma zongorakísérettel írta *Vavrinec* Mór. A szép alkalmi költeményt drámai hanghordozással, a bús és változatos zongorakísérettel megfelelően igaz érzéssel és nagy hatással szavalta *Gyuris* Gizella, a IV. oszt. növendéke.

Ez alkalommal ültették el az »Erzsébet fák«-at is, melyek elültetésénél az igazgató rövid beszédben figyelmeztette a növendéket, hogy miként a fa gyökerei mélyen behatolnak a földbe és ott mindenfelé elágaznak, úgy szívükben is a hazaszeretet oly gyökeret verjen, mely soha el ne muljék, hanem mindinkább erősödjék. A fák ültetése alatt a növendékek elénekelték a »Himnusz«-t, melyet a szép számmal megjelent szülők állva hallgattak. Ezzel a szép ünnepély befejeződén, örök becsü nyomot hagyott a gyermeki szívekben.

A belvárosi flúiskolában. Ma reggel 8 órakor gyásztisztelet volt a várostemplomban, hol együtt voltak a polg. leányiskola és a belv. leányiskola növendékei is.

Isteni tisztelet után az intézet rajztermébe gyülekeztek az összes növendékek s az ünnepély egy gyászdal elénekülésével vette kezdetét. Melynek végeztével *Dobra* Imre tanító rövid és a gyermekek felfogásához mért beszédben méltatta az ünnepély jelentőségét, a kegyeletet, mit a magyar nemzet Nagyasszonya iránt soha sem szünőleg táplál. Megemlékezett az az uralkodóról is, kinek hosszú uralkodást kívánt.

Ezután az összes ifjuság levonult az udvarba, hol az Erzsébet emlékfák elültetése eszközöltetett, *Reppich* Vince igazgató magvas és szívhezszóló, a királyné emlékét feltűntető beszéde folyamán.

Az ünnepély a Himnusz elénekülésével befejezést nyert.

**Az ágoston-téri iskolában.** Az ágoston-téri iskola növendékei kegyeletteljesen ünnepték meg Erzsébet királyné gyászos halálának szomorú évfordulóját. Reggel 8 órakor szentmise volt az Ágoston-téri templomban, melyet fényes gyászpompával *Bubrek Béla* hitoktató mondott. A gyászmise alatt a növendékek gyászénekeket énekeltek. A szertartás után visszavonultak a rajzterembe, hol kezdetét vette a kegyeletes gyászünnepe. I. A gyászünnepelet az iskolai énekkar nyitotta meg gyászénekekkel, majd II. következett *Rozsits Sándor* igazgató megnyitó beszéde. III. Az ünnepi gyászbeszédet *Mussong Józsa* tanítónő mondotta igen szívhezszólóan. IV. *Nagy Vilma* VI. oszt. t. alkalmi szavallatot adott elő V. Királynőnk lelkiüdvéért három miatyánkot mondott el az ifjúság. VI. Gyászéneket adott elő az énekkar, VII. A záróbeszédet *Rozsits Sándor* igazgató mondotta. Ezután képek kiosztása következett. A képek Erzsébet királyné nagyasszonyunkat ábrázolták. Az ifjúság most az udvarra vonult le, hol két fát ültettek Erzsébet királynő emlékére a himnusz éneklése közben.

**A felső vámház-utcai közs. népiskolában.** Gyászistentisztelet volt az ágoston-téri templomban, mely után a növendékek páros sorrendben mentek az iskolai épületbe, hol *Szvácsék Mihály* igazgató következő jelisével kezdte meg az ünnepelet. *»Beborult az ég is, midőn sirba szálltál, Te Magyarországnak dicső királynéja.«* Méltatta szintén ebből folyólag a gyásznap jelentőségét, mi a gyermekek is mély megindulást vőn emlékükből, szívükbe vésve a nagy királyné iránti kegyeletet. Egy tanuló elszavallta a *»Gödöllői erdő«* című és egy leány pedig a *»Rózsabokor«* c. alkalmi költeményt. Végül az ifjúság által előadott *»Ki ragyogni láttad élted csillagát«* gyászdal elzengésével a kegyeletes és hatásos szép ünnepelet véget ért. Ezzel a faültetés vette kezdetét az udvarban, hova az ifjúság is teljes számban levonult, hol ismét *Szvácsék M.* ig. fejtegette a faültetés célját, melyet a Hymnusz éneklésével pecsételtek meg.

**A szigetkülvárosi iskolában is megünnepték ma délelőtt Erzsébet napját.** Reggel nyolc órakor misét hallgattak a ferenciek templomában, azután kivonultak a szigeti külvárosi ovodába, ahol *Mihálovits Antal* igazgató hazafias hangú ünnepi beszédet mondott. Ezután a tanuló ifjúság elénekelte a Hymnuszt miközben három Erzsébet fát ültettek az ovoda udvarára. A fa gyökereit kezükkel hantolták el a gyermekek, s ezzel délelőtt kilenc órakor véget ért a szigeti külvárosi tanuló ifjúság ünnepele.

#### (A felső kereskedelmi iskolában.)

A Porges-féle felső kereskedelmi iskola növendékei kegyeletes gyászünnepelet rendeztek. A megnyitó-beszédet *Bokor Ferenc* irodalom tanár mondotta, könnyes szemekkel emlékeztetve meg Nagyasszonyunkról. Az ünnepi-beszéd *Vörös Mihály* intézeti tanár ajkairól hangzott el, mely után *Végh László* felső oszt. tanuló alkalmi szavallata következett. A hatásos szavallat után a dalárda a Hymnuszt énekelte és ezzel a gyászünnepelet véget ért.

#### (A Kondor-féle polgári fiiskolában.)

A Kondor-féle polgári fiiskola hazafias szellemben nevelt növendékei kegyeletteljes gyászünnepelet rendeztek. A Szózatot az ifjúsági énekkar énekelte, majd *Feiler Mihály* tanár tartott lelkes ünnepi beszédet. *Brunner Mihály* IV. osztályu tanuló szép alkalmi szavallata következett ezután, majd pedig a Hymnuszt énekelte el az ifjúsági énekkar.

#### (A tanítóképzőben.)

Az üdvözült királyné emlékeztetét Erzsébet napja évfordulójának alkalmából vallásos és hazafias érzéssel és mindnyájukat átható szent tájadalommal ülték meg a pécsi képzőintézet és a vele kapcsolatos gyakorlóiskola növendékei.

Reggeli fél 8 órakor ünnepélyes gyászistentisztelet volt, melyet a liceumi templomban *Döbrössy Alajos* tb. kanonok, az intézet igazgatója mutatott be a Mindenhatónak, gyászszal borított lobogója alatt megjelent egész ifjúság és nagyszámu közönség jelenlétében. A főoltár feketével bevonva és a ravatal számos gyertyától környezve mély benyomást tett a hívő közönségre.

Majd megkezdődött a szent ténykedés és az ifjúság kara gyönyörű harmóniában hangoztatta a *»Requiem aeternam«*-ot.

A templom után az intézet belső helyiségébe vonult az ifjúság, a hol a férfiak ismét egy gyászdalt zengedeztek. Erre az igazgatói bevezető-beszéd következett, mely után *Vörös Mihály* tanár szépen átgondolt beszédben méltatta a nap jelentőségét, és azt a szeretetet, melylyel a magyar Erzsébet királynéja iránt mindenha viseltetett, és viseltetik most is. Majd *Szabó Sándor* intézeti növendék lépett a pódiumra, és hévvel szavallta el *Szepessy Lászlónak*: *»Erzsébet királyné«* című gyönyörű költeményét. *Storch A. M.* *»Ima«* című szerzeménye a férfiak által előadva és zongorán kísérve megható száma volt a mai szép ünnepelenek.

Végül az igazgató záró szavai következtek, a ki méltatva a látottak és hallottak nagyszerűségét figyelmeztetve az ifjúságot, hogy ezen kedves benyomásokat őrizzék meg és zárják örökre szívükbe: Erzsébet királyné emlékéit, a kit mai ünnepelelyel nemcsak dicsőíteni, hanem erényeiben követni is iparkodjanak!

A kis gyermekek, kiket a képző intézet anyira szeret és magáénak vall, nem maradtak hátra az ünneplésben, sőt a mit tehettek, ők is megtettek és szívesen gyermekded örömmel áldoztak Erzsébet királynéknak áldott emlékének. Alkalmi énekekkel kezdődött és fejeződött be a meglepően kedves ünnepelet, melyet az összes növendékeken kívül a szülők nagy része is megtisztelt jelenlétével. *Koszits Béla* I. oszt. fiúcska *»Hullassatok Könyvet«* — *Döry Gyula* III. oszt. növendék *»Magyarország«* — *Deutsch Kornél* IV. oszt. tanuló *»Magyarország ifjaihoz«* — *Darócy Tamás* III. oszt. növendék *»Nagy asszonyunk«* című versecskéket bátran, ünnepi hévvel és érzéssel adták elő és a közönség teljes meglegedését vívták ki. Mindénkit meghatott *»Boldogasszony anyánk«* egyházi ének gyönyörű előadása, mely a jelenlevőket nemcsak szent hangulatba hozta, hanem a gyermekek ez irányu képzéséről is tanubizonyosságot tett. Az igazgató a gyakorló iskolában is beszédet intézett a gyermekekhez és leereszkedve hozzájuk megértette a mai gyász jelentőségét, kitérve azon teendőkre, melyekkel ők mint gyermekek már most megtanulják gyászolni a legnagyobb királynét és emléket megőrizve példáját követni is. Végül köszönetet mondott a megjelenteknek az örökimádás templomára gyűjtött összegért (5 frt 02 kr.) Isten áldását kívánta a kedves kis adakozókra.

## H i r e k.

Pécs, 1899. november 20.

### Métfői levél.

Kedves szerkesztő úr!

Még bizonyára mindnyájuknak élénk emlékeztetésben van a következő eset: Az öreg Kohn leányával együtt ment át a lánchidra s a mikor a hid közepére ért, teishajtott:

— Ajajj, Szalikám, az élet olyan, mint o lánchid!

A leány ránézett nagy, barna szemével és kíváncsian kérdezte:

— Miért, papa?

— Hát thodom én?! — felelte az öreg és gondolataiba mélyedve, hallgatagon ment tovább.

Ez az adoma aktuális ma, kedves szerkesztő úr, mikor a *lánchid jubiléjál*. Ötven esztendeje ma, hogy a lánchid teljesen készen lett s átadták a közforgalomnak.

Az öreg lánchiddal együtt jubiléjál *Strossmayer* is, a diakovári püspök. *Strossmayer* tegnap ötven éve nevezték ki a bécsi udvar káplánjából a horvátok püspökévé. Node bécsi és horvát is volt az egész ötven éven át, úgy annyira, hogy ha a lánchid pirulni tudna, elpirulna azért, hogy egyszerre van a jubileuma a *Strossmayer*éval!

Tegnap, Erzsébet napján, feketébe öltöztem én is, a mi jó királynéknak emlékeztetére.

Magyarországi Erzsébet! . . .

A kegyelmes thüringiai örgrófné, ki boldog hitvesből, anyából vigasztalhatlan özvegyasszony lett, aszkéta sanyaruságot vevén vállaira, mindent elutasított, a mi földi boldogságra vezet és testi s lelki erejével csupán Istennek, a szegényeknek, betegeknek áldozta fel magát.

Szent valál! . . .

Tudor Erzsébet! . . .

A *»maiden queen«*. A nagyszerű angol renaissance egyik tényezője. Uralkodása csupa bibor: a hatalom dicsőségének s ártatlanul kiontott vérnek bibora. Mégis a földön fetrengett, elfeledve nagyságát s jajongott, a mikor megtudta, hogy *Stuart Mária*nak fia született. Belátta milyen befejezetlen meddő teremtés ő, a ki férfiasan igazságszerető, világos értelemmel s ítélőtehetséggel bír s a ki csupán a vad elragadtatás és nagy szenvedélyek mámorát ismeri . . .

Emancipált nő valál! . . .

Wittelsbach Erzsébet . . .

Magyarország nagy és szeretett királynéja!

A ki ezt mondá: *» . . . minél kevesebbet tanul, annál értékesebb, akkor is mindent tud . . . «* Ő maga azonban mindenek között a legértékesebb vala, a ki mindent tudott, mert vele született mindazon tulajdonság, mely kuforrása lön mindazon eseményeknek, a melyeket, mint az Ő művét, gyémánttollal aranylapra jegyeznek föl Magyarország történelmében. Kiengesztelés, kiegyenlítés az asszony hivatása; ezért vala Ő a tökéletes nő, a kit követni kell.

Meg is ünneptük méltó gyászszal, méltó kegyelettel az emléket. A *Katholikus Körben* különösen illett a kegyeletes ünnep magasztosságához a *Bitter* főtitiszteendő professzor ur beszéde. Ez az aranyszajú szónok igazi költői magasztossággal beszélt a mi jó királynéknakról s míg az én szemem könybe lábadt, addig szívembe a megnyugvás költözött. Nem halt meg az, ki ilyen beszédre ihlehet emberi ajkakat! *Kafka Károlyné* éneke is méltó disze volt az ünnepek. *Éhn Emilia* pedig annyi érzéssel, oly szépen szavallt, hogy szerettem volna érte megcsókolni.

Ott voltam a reáliskola gyászünnepelelén is a Tornacsarnokban. Szép volt felemelő volt ez is. Hanem ezután jött a piece de resistance: a *Mozart-requiem*. Hejh, szerkesztő úr, csak ilyenkor látni, mily hatalmas zenei város vagyunk mi és hogy mily ügyes, édes kedves keze lehet *Molnár Kálmán*nak, a ki az ő dalkedvelő leányaival és asszonyaival azt az impozans zenei előadást össze tudta hozni!

Britt Annika.

#### Naptrend 1899. november 21-én.

Naptár: kedd, nov. 21. — Róm. kath.: Emil. — Prot.: Emil. — Görög-kel.: (nov. 9.) Oniz. — Zsidó: Kislev 19. — Nap kél 7 óra 17 perckor; nyugszik 4 óra 16 perckor. — Hold kél 8 óra 23 perckor este; nyugszik 11 óra 5 perckor délelőtt.

Időjárás. Kültás a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: boros, hűvös idő és helyenkint csapadék várható.

Színház: *»Rip van Winkle«*, operett.

— (Országos vásár.) Katalini országos vásárunk mai első napja igen látogatott volt. A boros idő bár nem a legkedvezőbb

volt a vásárra, mégis sok volt a felhajtás; a kereslet azonban nem volt megfelelő s ezért a kínálat nagy s az árak alacsonyok voltak. Különösen nagy volt a sertésvásár; a szarvasmarha és ló felhajtás is igen szép számban történt.

— **(Utóállítás.)** A rendes katonai utóállító bizottság ma reggel 8 órakor utóállítást tartott a Scholz-féle sörházban. A bizottságban a vármegye részéről *Kosztits* Kamill vármegyei főjegyző mint polgári elnök jelent meg, mint orvos dr. *Trixler* Rudolf járás orvos. A közös hadsereg részéről résztvettek a bizottságban *Durália* őrnagy, *Scholtz* István ezredorvos, a honvédség részéről *Keltz* százados és *Gidófalvy* ezredorvos. Utóállításra két ujonc jelentkezett, kik közül egy bevált katonának. Jelentkezett még 11 apa, kik közül négyet keresetképtelennek talált a bizottság.

— **(Ezüst Jakodalom.)** Említettük lapunk legutóbbi számában, hogy *Graumann* János, törvényhatósági bizottsági tag, szombaton tartotta nejevel házasságának huszonötödik évfordulóját. A jubilanst, ki a Polgári Daloskör alelnöke, a dalkör szombaton este szerenáddal lepte meg. Fél tíz órakor vonultak a dalkör tagjai a Dollinger-féle Hétféjdelem szállodából lampionos menettel, a jubilansnak házához, hol elénekelték *Abt* F. „Szerenád”-ját és népdalokat Szentirmaytól. A jubilans házaspárt *Bottlik* Imre üdvözölte a dalkör nevében s átnyújtotta a dalkör diszkivitelü üdvözlőiratát. Azután a dalkört a jubilans házaspár megvendégelte s a szép családi örömnep csak a késő éjjeli órákban ért véget.

— **(Átkos főnyeremény.)** Sokan mondják, hogy a pénz nem boldogít, mégis mindenki azért töri magát. *Jolber* Károly siklósi asztalosmestert két tenyerére kapta a szerencse, mert nemrégiben egy sorsjegyével kétszázezer forintot nyert. De a váratlan öröm betegé tette s nemsokára meghalt. A főnyereményt veje, *Ley* József örökölte, a ki meg a nagy pénz birtokában ivásnak adta magát s a minap agyonitta magát a monyoródi csárdában. A főnyeremény örömeiből tehát gyász és temetés lett.

— **(Égő vasuti kocsi.)** Szombaton este fél hét óra tájban a vasuti gépműhelyben kigyuladt egy ott javítás végett volt elsőszályu vasutikocsi. Szerencsére kitudták tolni a műhelyből, mielőtt a műhely is meggyuladt volna a tüztől és eloltották a tüzet is csakhamar. A városi tűzoltóság is kivonult, de semmi teendője nem volt s így a nagynak gondolt tűz szerencsére minden nevezetesebb kár nélkül múlt el.

— **(Vasuti baleset.)** Mint értesülünk, tegnap délelőtt könnyen végzetessé válhatott baleset történt Erdődön, mely csupán azért nem öltött nagyobb mérvet, mert nem a nyílt pályán, hanem az állomáson történt. A reggel Pécsről félhat órakor Szeged felé induló személyvonatra hibás váltóállítás folytán tolatás közben ráeresztettek egy kavicsvonalat, melynek két kocsija megrongálódott, míg a személyvonatnak csupán egy utasa könnyebb sérülést szenvedett oly módon, hogy az összekötkezés pillanatában a kupéban felállt s az erős lökéstől megtántorodva, az ablaknak esett. Szerencsére sem emberben, sem a vonatokban nagyobb baj nem történt. A szerencsés végű baleset okának kipuhatólása végett a szegedi üzletvezetőség kiküldöttei már Erdődre utaztak, hol megkezdték a hivatalos vizsgálatot.

— **(A „Pécsvidéki tanítónők egyesülete”)** ma délután 4 órakor a polgári leányiskola tantestületi termében rendkívüli közgyűlést tartott, melynek tárgyát a „Tanítók Házára” szükséges 4000 korona alapítványi összeg gyűjtőbizottságának kiegészítése képezte. A közgyűlésen *Futima* Sarolta, az egyesület elnöknője elnökölt. A huszonnégy tagu bizottság kiegészítésére a rendkívüli közgyűlés *Futima* Saroltát, *Leordinay* Gizellát, *Sasváry* Bélánét, *Gonda* Margitot, *Nyers* Angyalkát, *Pokász* Amáliát, *Haksch* Emiliát és

*Éhn* Emiliát választotta meg. A közgyűlés fél öt órakor ért véget.

— **(Elmulatta a más pénzét.)** *Wimmer* Károly, Kossuth-utcai szabó átadott tegnap *Kerekes* József napszámosnak nyolc forintot, hogy abból egy fizetést teljesítsen. *Kerekes* Jóska azonban nem teljesítette a megbízást, hanem a pénzt elsikkasztotta. Mikor a káros feljelentése folytán keresték, egy korcsmában találták meg, a hol az elsikkasztott pénzből mulatott; azonban már csak egy forintot és harmincegy darab cigarettát találtak nála, a miket az elsikkasztott pénzen vett. Mikor kérdőre vonták, hogy mért sikkasztotta el a pénzt, így szólt:

— Találkoztam egy régi jóbaráttal. Ő is szomjas volt; én is. Hát ittunk.

A más pénzén rendezett ivás Szomban drága lesz *Kerekes* Jósának, mert majd ülni fog érte a börtönben, hol ha szomjas lesz is, legfeljebb — vizet ihatik!

— **(Pénztárvizsgálat a vármegyén.)** *Tormay* Károly alispán elnöklete alatt *Igalics* Radivoj főpénztárnok és *Nagy* Jenő vármegyei főügyészből álló bizottság a megyei főpénztárban rendes havi pénztárvizsgálatot tartott, míg *Jeszenszky* Lajos árvaszéki elnök a gyámpénztárt vizsgálta meg. A bizottság úgy a fő mint gyámpénztárt rendben találta.

— **(Rácvárosi idill.)** Tegnap délután *Pompár* Izidor rácvárosi kocsmájában két pécsi polgár borozgatott. Az egyik malomépítő, a másik kocsigyártó volt. A kocsmába egyszer csak beállított négy kesztyűcsináló legény, kik a polgárokból csakhamar bele akartak kötni. A malomépítőre az egyik a kifejlődött szóváltás közben rá is rohant és arculütötte. Erre a korcsmáros is közbelépett és rendőrkért küldött, mire az izgága legények siettek kereket oldani. Most nyomozzák őket s a bíróság előtt fognak majd beszámolni tettükért.

— **(Késelő drótosztót.)** Szombaton este véres eset történt a Kigyó-utcában. *Özv. Beckerné* nyilvános házában két drótosztót mulatott, kik közül az egyik, *Hlobik* József illuminált állapotban, véres tragédiát rögtönzött. Egy *Horváth* Erzsébet nevű leány szobájában mulatott s egyszerre bezárta az ajtót s kést rántva elő, így szólt:

— Ma emberhust szeretnék enni!

És a leányra támadván, azt karján és mellén megsebesítette. A leány sikoltozására a házbeliak betörték az ajtót, de *Hlobik* az elsőnek berohanó *Hoffer* Rózát is megsebesítette s a zajban megugrott. *Horváth* Erzsébet eszméletét veszítette a súlyos sebek következtében, mire *Tolnai* Vilmos dr. tisztiorvos, *Kovács* Antal ügyeletes rendőrbiztos kíséretében, a véres eset színhelyére megérkezett. *Hoffer* Róza sebei is oly súlyosak voltak, hogy őt is be kellett szállítani a kórházba. A késelő drótosztót még az éj folyamán letartóztatták s most ül. Ő az különben, a ki az *Aidinger* János képviselővé választásakor annyira lelkesedett *Aidinger* mellett, hogy ugyancsak a Kigyó-utcában megkéselt egy fiatal embert, mert az nem *Aidinger*t éllette.

— **(Vasutasok fizetése.)** A vasuti hivatalnok helyzete sehol sem valami tulságosan fényes. Az államnak egyik legfontosabb jövedelmi forrása a vasut, olyannyira, hogy azoknak a jövedelmeknek a fokozása, amelyek ebből a nagy vállalkozásból várhatók, valósággal jux-számba megy, nemcsak nálunk, mindenfelé. Minél többet kihozni a vasuti forgalomból és mindenképpen — s ennek a következtében az, hogy azoknak a fizetése, akik a forgalmat ellátják s százasankint, ezresenkint összehordják az állam kasszájába a milliókat — valóban szánalmas. A vasuti hivatalnok kezdőfizetése hatszáz forint. Ezért aztán szolgáltatásban van éjjel-nappal és pedig nagyon terhes szolgáltatásban, élet-halál felett rendelkezve, iszonyu felelősséggel a vállain. És hatszáz forintból megélni végtelenül nehéz, úgy élni pedig, hogy a hatszáz forintos ember hi-

vatalnok ur is legyen, ne kompromittálja a szegénységével a munkaadóját, meg a fizikumát is rendben tarthassa a nagy feladatra — lehetetlen. Erre az esztendőre késő már a gondoskodás, de legalább a jövő évben komolyan gondolni kell ennek a szegény uri népnek a sorsával. Amit odaát Ausztriában éppen most megcselekedtek, hogy tudniillik a legkisebb hivatalnoki fizetést a vasutaknál hatszáz forintról nyolcszázra emelték föl, azt megtehetjük mi is. Annál is inkább, mert tiszta véletlen számba megy, hogy még mindig hatszáz forinttal fizetjük a vasuti hivatalnokokat, míg a postai tiszték legkisebb fizetése nyolcszáz forint. Ez is kis pénz, de mégis többecske, s a vasuti hivatalnokok dolga sokkal terheesebb, mint a postásoké. Ezt is meg kell gondolni.

— **(Eljegyzés.)** *Lábos* Elek, nagykanizsai m. kir. erdész eljegyezte *Czakó* Mariskát, *Czakó* Mihály németegresi kántortanító és neje szül. *Scostó* Izabella leányát Pécsen.

— **(Az első fagy.)** A fővárosi időjelző állomás táviratai már napok óta „éjjeli fagyot” jósoltak, mely azonban mindezt ideig nem következett be. Ma reggel azonban ránk köszöntött a Tél apó s a fákat fehér zuzmára borította, míg a vízfolyásokat vékony jégkéreg takarta. Hiába már a küzdés, hiába vannak a derűs, napos délelőttök, éjjelenként már meg-megnyilatkozik a tél, hogy az emberek reggelre kelve ne örüljenek annyira a ragyogó őszi napsugárnak, ne ábrándozzanak már enyhe időről, hanem ismerjék már el Tél apó tagadhatlan souverénitását, melylyel ma reggel is 0-fokon alul 1 re süllyesztette a hőmérőt.

— **(A törvényszék kilincse.)** Furcsa história történt az elmúlt éjjel öreg városunkban. Olyasmi, a mire még azok a bizonyos legöregebb emberek sem emlékeznek s ami valószínűvé teszi azt, hogy *Robinetti*, a hírneves díjbirkózó, a legszigorubb inkognitóban városunkban időzik. Az történt ugyanis, hogy éjjel után, a város kellő közepén, a *Nepomuk*-utcában, valaki a pécsi kir. törvényszék tölgyfaajtójának eléggé tekintélyes kilincset egyszerűen lecsavarta s elvitte magával örök emlékül. A kilincs, mint arról meggyőződünk, csupán kézzel lett lecsavarva s az illető szórakozó úr semmiféle szerszámot nem használt. Igen érdekes az, hogy a tekintélyes mennyiségű erőt igénylő műtétet az éj lovagja a lehető legzajtalanabban hajtotta végre, úgy hogy senki sem vette észre ma reggelig az erőmutatványt. Rendőrségünk természetesen most dül-fül mérgében, a gondjaira bizott kir. törvényszék aajtáján esett folytonossági hiány miatt, melynek okozóját — magától értetődik — hiába keresik. Minden esetre tiszta szívünkben szerencsét kívánunk rendőrségünknek a tettes kézrekerítéséhez; megjegyezzük azonban, hogy jó lesz óvatosan eljárni, mert aki a vasat pozdorjává tudja törni, az esetleg más erőmutatványtól sem riad vissza.

— **(Szegzárdi szőlőbirtokosok mozgalma.)** Szomorú dolgokat ír szegzárdi levelezőnk a borüzletekről, melyek teljesen panganak, pedig a megye idei termése 50.000 hektóliterre tehető. A kereskedők nem veszik a bort, mert annyira el vannak látva külföldi keverékekkel, melylyel a szegzárdi bor jó hírnevét tönkre tették, hogy most a termelők nem adhatnak el egy hektóliter igazi bort sem illő áron, mert 10—13 forintról alig akarnak érte többet adni. A gazdák helyzete nagyon szomorú, mivel ott áll aajtjukban a végrehajtó s követeli az adót, a pénzüntézetek is sürgetik a fizetést s ily körülmények között nem csoda, hogy a gazdák a borkereskedők ellen fordulnak, a kik szóba sem akarnak vele állani. Hogy a helyzeten változtassanak — mint jeleztük is már — megalakítják a szegzárdi szőlőgazdák szövetségét, melynek élére a legtekintélyesebb bortermelek állottak. Ez a szövetség a borkereskedők és a boralkusok kizárásával azon lesz, hogy a külföldön visszaállítsa a kitűnő szegzárdi vörösbor jó hírnevét és a termelőknek előlegeket fog adni, hogy

ne legyenek kénytelenek a boraikat potom áron elvesztegetni.

— **(Kisatonák szomorúsága.)** Némely kis katonának több a pénze, mint a nagyoknak. Kis katona tudniillik az a büszke kis uniformisos fiu, akit valami katonai nevelőintézetbe tisztte nevelnek. Nagy katona pedig akkor lesz belőle, ha otthagyja az iskolát s hosszú kardot kap legalább is nagy sárga portopével s akkor kezdődik azután az élet, amibe jobb előre beletanulni valamicskét, mivelhogy nem ismeri a tréfát. S hogy ebben a pénzszempontban ne legyen tulságosan nagy a zökkenés az iskola és az élet között, a közös hadügyminiszter szabályozta a zsebpénz dolgát, meg a kimenőt. Leszállította a zsebpénzt a minimumra. Küldhet már ezután a nagynéni meg a bácsi, meg az otthonmaradott testvére annyi pénzt a kis katonának, amennyit akar, mégse jut el hozzá több, mint amennyit a miniszter megenged. És pedig a katonai nevelőintézetek első éves növendékének nem lehet több zsebpénze egy hónapra, mint tizenkét a a másodévesnek tizenhét, a harmadévesnek huszonnégy koronája. Ami ezenfelül érkeznék, azt a parancsnoknokság külön kezeli. A zsebpénzre amugy se lesz ezután olyan szükség, mint eddig. A kimenő is új szabályzat alá esett. Lehetőleg öt órakor kezdődik délután és este nyolckor már vége is van a szabadságnak. A negyedéveseknél kilenckor. Még szigorubb a rendelkezés a katonai reáliskolákban. A zsebpénz taksája egyszerűen szomorú, harmadéves kell a fárealiskolában ahhoz, hogy tizenhat koronát úgy költessen el a kis katona, amint neki tetszik. Az alrealiskolában pedig a heti költőpénz legnagyobb summája egy forint husz krajcár. S vasárnap vagy ünnepnapon csak az mehet ki az intézetből, hogy a szüleinél vagy valami rokonnal ebédeljen, aki kitűnően viseli magát és kitűnően tanul. A kicsi katonák sok keserves könnyet fognak sirni ennek a rendelkezésnek a nyomán.

— **(Gyilkos katona.)** A római nagy kaszárnnyában, a Castro Pretoriában, mely ugyanazon a helyen áll, hol a pretoriánusok kaszárnnyája volt, a napokban két katona, Marco és Picchiottino, meglehetősen ittas állapotban tért szobájába. Picchiottino, kinek még csak pár napja volt hátra, évődni kezdett Marcovál, ki különben testi-lelki jó barátja volt.

— Pár nap mulva civil leszek, neked azonban még sok galuskát kell itt elfogyasztanod.

Marco kedvetlenül mormogott valamit. Picchiottino tovább boszantotta, mind érzékenyebb hurokat pengetvén:

— Pár nap mulva a szeretőmnél leszek s a tiedet is meglátogatom, nehogy elunja magát.

Ezt már Marco nem állhatta tovább. Kirántotta kését s markolatig döfte barátja mellébe, ki e szóval rogyott össze: »anyám« s pár pillanat mulva meghalt. Ennek következtében Marconak még csakugyan sok galuskát kell megennie a börtönben.

— **(Még egy csomó tolvaj.)** Hornyik János, Gyula-pusztai lakos, tegnap panaszt emelt a hatóságnál, hogy udvarán levő záratlan kamrájából eddig ismeretlen tettesek, két zsák lisztet loptak el. Nemsokára azután még két ottani gazdálkodó jelentkezett a hatóságnál azon panaszszal, hogy házuknál tolvajok jártak, kik jó alkalom hiányában csak jelentéktelenebb károkat okoztak. Nem lehetetlen, hogy itt is azok a tolvajok jártak, kik már huzamosabb idő óta garázdálkodnak a megye területén. Az ismeretlen tolvajok után erélyesen folyik a nyomozás.

— **(Váljunk el.)** Pikáns izü kis históriáról suttognak szerte a városban. Az asszonyka tüzes szemü, szép is, fiatal is. A férj ifju ember, de vén ember. Az asszonyka csókra vágyott, de a férj aludni akart, mert mint mondá, az álom hiv barát. Az asszony unta a magányt és talált az álomnál egy hibebb barátot, egy ugynevezett házibarátot. Most már nem vágyott férje csókjára, inkább

unszolta, hogy aludjék hosszasan, édesen, háborítatlanul. A férj aludt és álmodott. De álma rémes volt, úgy érezte, hogy vízbe akar fulni. Felébredt keserű álmából, de keserű ébredésre, mert felesége tul járt a honi falakon. Az ifju ember, de vén ember beadta válókeresetét a a bírósághoz.

— **(Cigányok.)** Rafael népének egyik szurtos képü utódát tartóztatták le a minap Szent László pusztán. Az volt neki a bűne, hogy kellőleg előzékeny fölszólításra nem tudta igazolni, hogy hol van hazája és nemzete, főleg pedig azt, hogy mivel foglalkozik. Bár erre nem nyilatkozott a hatóságilag meginterjuvált cigány, szegényt azzal gyanusítják, hogy lopásból él. Dacára annak, hogy eme föltevés ellen az elcsipett cigány a leghatározottabban tiltakozik, mégis ideiglenesen biztos fedezet alatt tartják, míg ártatlansága (?) kiderül!

— **(A világ legmagasabb vasutai.)** Európában a legmagasabb vasuti pontok a Brenner 1,362 m., a Mont-Cenis és Arlberg 1,300 m., a Gotthard 1,154 m. és a Vorbenberg-Eisenerz Stajerszámban 1,200 m., Kis-Ázsiában a beyruth—damaskusi vonal egy helyéé 1200 méternyire emelkedik a tenger szine fölé. Észak-Amerikában a North-Pacific 1700 m., a Canadian Pacific 1500 m. és az Union-Pacific 2513 m. magas hágókat szelnek át. A Vera Cruztól (Mexico) a tenger felé vezető vasut 2160. 2415 és 3740 méternyi magas-ágókat ér el. A »Denver and Rio Grande« vasut egyes szakaszai 3120, 3300 és 3450 méter magasra emelkednek. Ezeknél is magasabba kapaszkodnak a délamerikai vasutak. A Chile és Bolivia közti vasut 3860 métert ér el, a Central Peruvien pedig 20 km. hosszúságban 4470 méter magasságban vezet. Ezen adatok kiegészítéseképpen megemlítjük, hogy a fogaskerekű hegyi vasutak a következő magasságokra visznek: Gaisberg 1286 m., Monte Ganeroso 1600 m., Rigi 1751 m., Pilatus 2071 m., Rothorn 2250 m., Jungfrau 2307 m. Az Egyesült-Államok a Pike-peakra vezető fogaskerekű vasut 4000 m. magasságban végződik. Európában legmagasabbra visz a Gornegrattra vezető villamos vasut, melynek terminusa 3050 m. magasságban fekszik a tenger szine fölött.

— **(Isten uja.)** Érdekes betörés történt Alsó-Ausztriában, Marcheggban. Egy ottani gyár igazgatója a napokban este dolgozószobájából a pénztárszobába ment át, hogy valami főkönyvi számnak utána nézen. Ölebének meg az a szokása, hogy ura előtt mindig kinyitja lábával az ajtókat. Most is kinyitotta a pénztárszoba ajtaját és a Wertheim-szekerény ajtajához futva, szűkölni kezdett. Az igazgató arra fordítva a gyertya fényét, emberi alakot vett észre. Gyorsan eltávozott s csakhamar egész csendőrré ármádiával tért vissza. A Wertheim-szekerény előtt egy emberi holttest feküdt. Mellette betörésre való szerszámok és egy tör. Valószínűleg szivszélhűdés érte bűnös tette közben a gyári munkást, mert az volt a betörő.

— **(A tüzfecskendő jubileuma.)** A mult hónapban volt 200 esztendeje, hogy a tüzfecskendőt föltalálták. Föltalálóját Francois du Mourier de Periernek hívták. Moliérenek, a híres francia színműirónak komornyikja volt és semmivel sem árulta el föltaláló tehetségét. Egy izben, mikor gazdájának segített harisnyját és cipőjét fölvenni, így szólott hozzá Moliére: Périer, fordítva adod föl a harisnyamat. Périer levetette a harisnyát urának lábáról s ujra fölalta, de most is fonákjára. Háromszor egymásután követte el ugyanazt az ostobaságot, úgy, hogy Moliére végül türelmetlen lett és lábával megrugta szolgáját. Moliére hatála után Périer színész lett és tizenkilenc évig játszott azokban a darabokban, amelyeket gazdája irt. De egyik szerepével sem tudott sikert elérni. Utazásai közben nagyon érdeklődött a tüzfecskendő iránt. Mikor Párisba visszaérkezett, összeállította első tüzfecskendőjét, amelyre a királytól 1699. okt. 17-én szabadal-

mat kapott. 1704-ben tűz ütött ki Tuillériákban. Périer odasiétt fecskendőivel, amelyek csodát műveltek és a rendőrökönök lelkes jelentést tett a fecskendő jószágáról, amely oda hajítja a vizsugarat, ahová ő akarja. A király azonnal megengedte, hogy vegyenek 12 tüzfecskendőt és Périert kinevezte tüzfecskendő-parancsnoknak hat ezer font évi fizetéssel. Ez a fizetés folyton emelkedett, úgy hogy Périer 1722-ben már 20.000 font fizetést húzott. Ebben az esztendőben már 30 Périer-téle fecskendő volt Párisban. A fecskendőszin kapuján ez a fölírás volt olvasható: A király közszivatyui. Tüzfész esetén nem kell értük fizetni.

Vidéki hátralékosainkat tisztelettel kérjük, sziveskedjenek hátralékaikat mielőbb beküldeni.

Folyó sz. 54. Idénybérlet 54. sz. Páros bérlet.

## Nemzeti Színház.

Kedd, 1899. november 21-én.

### Rip Van Vinkle.

Operette 3 felvonásban, 4 képben. Irták: Meilhac és Gille. Zenéjét szerzé Planquette Róbert.

SZEMÉLYEK:

Rip	Mezey	Nikk	Delli
Liszbet	Szekula	Katrina	Lévay
Derrick	Németh	Riskardzon	Pásztor
Vanderbilt	Nádasy	Adrien	Kozma

Szerda, nov. 22-én

### Gyurkovics leányok.

## Művészet, irodalom.

○ Szulamith. Szombat este ismét telt ház előtt került színre Szulamith, ezuttal negyedszer. Ugy látszik Pecssett is, épuget mint Óbudán kassza darab lett Szulamith. Az összjáték kifogástalan volt, valamint a karok is jól működtek. Kozma István azonban rekedt volt és ez rontott a hatáson. A második felvonás balett számát zajosan megtapsolta a közönség, valamint több izben Tibor Lórit is, ki Szulamith szerepében erős drámai vénáról tesz tanuságot.

### Vasárnapi előadások.

○ Méltóságos Csizmadia. Ez a régi énekes bohózat, mely apáinkat oly sokszor megkacagtatta, ma már kikopott az esti előadások keretéből, legfőlebb elvértve elevenitik fel a vasárnap délutáni előadások keretében. Nádasy József adta a címszerepet, Jancsit a csizmadia legényből lett méltóságos grófurat és a visszavedlett csizmadialeányt. Folytonos derűtségben tartotta a közönséget s különösen kupléival ért el nagy hatást. A méltóságos gróf urat, a ki a szegény csizmadia legényt úgy megréfalta Könyves Jenő adta és sikerrel oldotta meg feladatát. Sebestyén Géza az uradalmi intéző szerepében kedélyes ispánt mutatott be, Tibor Lóri pedig ugyancsak pikáns szobaleányt alakított. Azonban ha Tibor Lóri szobaleányt alakít, akkor az ékszereket és az elegáns toiletteket talán nem kellene magára vennie, mert így a szinpadon a ház urnőjének, vagy valami primadonnának nézett ki. Baróthy Irma, Erzsike szerepében forgóldott Jancsi körül igen ügyesen. Németh József egy igazi tipikus vidéki csizmadiat mutatott be. Hidvéghy báró szerepében Delli Lajost láttuk. Kis szerepét jól oldotta meg. Köszeghyt kell még megdicsérnünk, a ki a segédszerepekben mindig kifogástalanul állja meg helyét, sőt a nagyobb szerepeket is jól oldja meg. Nagy Vilma tulságosan torz alakot mutatott be. Kis szerepét így akarta hatásossá tenni, a mi részben sikerült is, mert a karzat ugyancsak tapsolt.

○ Felhő Klári. Rátkay László híres népszinműve Felhő Klári került tegnap este

színre. Tiszayné adta a főszerepet, Felhő Klárit. Az első felvonásban, mikor Fátoly Pistával csak enyeleg, másról nem is beszélnek, másról nem is dalolnak, mint a boldogító szerelemről, ebben a felvonásban kitűnő alakítást produkált és teljesen elemében volt. De a többi felvonásokban, mikor osztályrészül csak a fájdalom, a bánat jut, akkor már nem volt többé az, a kit eddigi szerepeiben láttunk. Tiszayné sohasem tudjuk drámai szerepeket képzelni; az ő gyermekesen kedves játéka, csengő hangja sehogysem tud összeférni a drámával. Nem jól áll Tiszaynének a bánatos arc, a szenvedő játék, igazi elemében ő csak a vidám tárgyú népszínművekben és operetekben van. *Könyves* Jenőtől *András* szerepében kitűnő drámai alakítást láttunk. *Mezey* András szintén tipikus parasztagdát alakított és énekszámával zajos sikert ért el. *Lévay* Sárika kis szerepét jól oldotta meg és kedvesen játszott. *Ágh* Ilonát nem szívesen látjuk népszínművekben, sehogysem tudja magát beleélni az ily szerepekbe. *Jeszzenszky* Irén ismét arról győzött meg bennünket, hogy mily nagy drámai erő lakozik benne. Igazi kabinetalkitást nyújtott *Nádassy* József, kupléival zajos sikert ért el. Hanem mégis sokaljuk, hogy oly fárasztó szereposztásban volt része tegnap. Délután a címszerepet, este pedig egy hosszú, nehéz szerepet játszott, de azért semmi erőltettség sem volt játékában, sikerrel oldotta meg feladatát. *Sebestyén*, *Nagy* Vilma, *Sarlay*, *Németh*, *Delli*, *Pásztor* jó összjátékot produkáltak és nagyban hozzájárultak az est sikeréhez. (Np.)

### Törvénykezés.

§ **Jegyzők az ügyészségnél.** Az igazságügyminiszter most rendeletet bocsátott ki, amelyben megengedi, hogy aljegyzőket jövő év január elsejétől kezdve az ügyészséghez is beoszthatnak. Ha ez a rendelet nem marad irott malaszt, hanem csakugyan beosztanak az ügyészségek mellé aljegyzőket, akkor a vádhatóság sokkal gyorsabban végezheti a fontosabb teendőket, mint amikor az ügyész Budapesten naponként 15—20 indítványt fogalmaz és a földolgozott anyagot le kell tisztázni és ami a fő, nem volna az ügyészségnél állandóan meglehetősen nagy restancia, mint van most.

### T a n ü g y.

)( **Tanító-választások.** *Csáky* Virgil, martonfai tanítót a bakonyi községi iskolához választották meg tanítónak. A távozó tanító helyére a martonfai községi iskolához *Marschal* Ferenc regenyi tanító választott meg.

)( **Tanítók Háza.** Budapesten tegnap (vasárnap) avatták fel az Eötvös-alap országos tanítóegyesületének házát. A Tanítók Házába ötven lakót vettek fel, kik a tanítók gyermekei, köztük *Boda* Géza joghallgató, a ki mohácsi illetőségű; továbbá *Szmodics* Szilárd polgári iskolai képzőintézetű növendékét Igalból és *Imrey* László bölcsészethallgatót Inkéről.

### Közgazdaság.

□ **Közraktár Dombóvárott.** Dombóvárott az ottani kereskedői és iparos körök egy közraktár létesítésén fáradoznak. A magyar Általános Hitelbank és a pécsi keresk. és iparkamara véleményét is kikérték már ez ügyben s a közraktárt részvénytársaság útján óhajtják létrehozni.

□ **Állatbeviteli tilalom.** Az osztrák belügyminiszter legújabbán Magyarországra nézve több állatbeviteli tilalmat adott ki. Ezek között eltiltotta a sertéseknek megyénk *baranyavári* járásából is Ausztriába való bevitelét.

## T Á V I R A T O K.

— **Intelem a Reichsrath-nak.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A király tegnap délután 2 órakor hosszabb magánkihallgatáson fogadta Clary miniszterelnököt. A kihallgatás célja volt megbeszélni, hogyan lehetne a pártok között a békét helyreállítani. A király erre nézve nemcsak határozott óhajtását fejezte ki, hanem ugyanezt hangoztatta már néhány pártvezér előtt is.

— **A transzváli háború.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Londonba az a legújabb hír érkezett, hogy Lady-smithben tifusz ütött ki.

A londoni Reutter-ügynökség Eland-laagteből érkezett jelentés nyomán közli a White és Joubert tábornokok közt folyt levélváltást, melyben White a háborút sajnálatosnak és a boerok magatartását teljesen humánusnak mondja. E közlést Londonban tetszéssel fogadták.

Ugyancsak a Reutter-ügynökség jelentti Oranje Riverből a hó 16 áról, hogy a Kimberley felszabadítására rendelt csapatok összevonására már befejezték az előkészületeket. Methuen lord, ki tegnap az Oranje folyóhoz érkezett, még erősítéseket vár. A Kimberleybe vivő vasuti pálya helyreállítására is megtették az intézkedéseket.

A Reutter-ügynökségnek jelentik Pretoriából, hogy a két köztársaság (Oranje és Transzvál) csapataiból összeállított haderő **tegnap megszállta Koleszberget** a nélkül, hogy a lakosság részéről ellenállásra talált volna. Koleszberget és a hozzátartozó területet az Oranje szabadállam nevében annektálnak jelentették ki.

Fokvárosból jelentik november 14-ről, hogy a Rouxville zászlóalj tegnap 450 emberrel megszállta Alivalnorthot s kitűzte a két köztársaság zászlaját, egyben proklamációt bocsájtván ki, melylyel a városi területet annektálják. Az angol lakosoknak 14 napi időt engedtek a város elhagyására.

Estcourtból jelentik: A burok ma reggel felriasztó támadást intéztek Escourtra északnyugati irányból, de egy hajóágyú lövései és a dublini vadászok több hatásos ösztüze kényszerítették az ellenséget, hogy gyorsan visszavonuljon.

— **Plebános beiktatás Kassán.** (A „P. F.” eredeti távirata.) A kassai székesegyházban tegnap d. e. 9 órakor ment végbe Kassa új plebánosának, *Kozosa* Endre kanonoknak hivatalába való beiktatása.

**Erzsébet-gyászünnepélyek.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) A nagykátolyi Kölcsei egyesület tegnap Erzsébet királyné emlékére gyászünnepet rendezett.

Erzsébet királyné tizennapja alkalmából ma d. e. 10 órakor a budavári Mátyás templomban ünnepi mise volt.

— **Köztársaság szobra Párisban.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Párisban Loubet köztársasági elnök és a miniszterek jelenlétében tegnap volt a köztársaság szobrának leleplezési ünnepe.

Laptulajdonos Felelős szerkesztő  
**SZAUTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC**  
**TAIZS JÓZSEF**  
 kiadó.

## Hirdetések.

### Eladó.

### Finom csemege-szőlő

kilója 35 kr., szagos 45 kr.

**Dr. Németh Arthur ügyvédnél**  
 Pécs, Apáca-utca 6. sz. a.

Egy teljesen felszerelt és berendezett

### jó pincze

800 hect. hordóval bérbeadandó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

### Német nevelőnő

egy-két nagyobb gyermek mellé; 20 éves művelt leány, beszél olaszul és magyarul is — az elemi oktatást végezheti, szerény feltételek mellett azonnal állást keres. —

Ajánlatok

**Kroschl J. Kozma-pusztá, posta-Kutas**  
 küldendők.

8473. sz.

Tlkv. 1899.

### Árverési hirdetmény.

A pécsi kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy özv. Czirkus Andrásné végrehajthatónak, Valai Mária végrehajtást szenvedő elleni 54 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a pécsi kir. törvényszék és a pécsi kir. járásbíróság területén levő, Pécs város határában fekvő s a pécsi 419 sz. betétben felvett I. 1—2 sorsz. 22. sz. házra 324 frt becsárban mint kikiáltási árban az árverést elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi november hó 27-ik napján d. e. 9 órakor a törvényszék árverési helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 32 frt 40 krt. készpénzben, vagy az 1881. é. nov. hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ban kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. tcz. 176. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Pécsett, 1899. évi augusztus hó 27-én, a kir. törvényszék mint tlkvi hatóság.

**Bogyay Pongrácz**

kir. trvszéki bíró.